

Polityka korzystania ze sztucznej inteligencji w kancelarii

Wzór wewnętrzny do przyjęcia przez kancelarię

Materiał dla adwokatów i radców prawnych — kancelarie solo, małe i średnie

Jak korzystać z tego wzoru

Niniejszy dokument jest wzorem poglądowym przeznaczonym do samodzielnego dostosowania przez kancelarię. Miejsca wymagające uzupełnienia oznaczono nawiasami kwadratowymi, np. [nazwa kancelarii]. Przed przyjęciem polityki należy: (1) uzupełnić wszystkie pola w nawiasach kwadratowych, (2) dostosować treść poszczególnych postanowień do faktycznych narzędzi i procesów stosowanych w kancelarii, (3) skonsultować ostateczną wersję z adwokatem lub radcą prawnym. Wzór nie stanowi porady prawnej i nie zastępuje indywidualnej oceny prawnej sytuacji kancelarii.

§1 Cel i zakres stosowania

1.1 Niniejsza Polityka korzystania ze sztucznej inteligencji (dalej: **Polityka**) określa zasady stosowania narzędzi i systemów sztucznej inteligencji w [nazwa kancelarii], [forma prawna, np. adwokatura / kancelaria radcy prawnego / spółka partnerska adwokatów i radców prawnych], z siedzibą w [miejscowość], NIP: [numer NIP].

1.2 Polityka realizuje łącznie:

- obowiązek zapewnienia kompetencji w zakresie sztucznej inteligencji po stronie podmiotu stosującego, wynikający z art. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji (dalej: **Akt o AI**);
- obowiązek rozliczalności administratora danych osobowych wynikający z art. 5 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych (dalej: **RODO**);
- wymogi ochrony tajemnicy zawodowej wynikające z art. 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze (dalej: **Pr.adw.**) oraz art. 3 ust. 3–6 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (dalej: **u.r.p.**).

1.3 Polityka obowiązuje wszystkich adwokatów, radców prawnych, aplikantów oraz personel administracyjny i pomocniczy zatrudniony w kancelarii lub świadczący na jej rzecz usługi — niezależnie od formy zatrudnienia lub podstawy współpracy.

1.4 Polityka wchodzi w życie z dniem wskazanym w §10 i podlega przeglądowi w terminach określonych w §9.

§2 Definicje

Na potrzeby niniejszej Polityki przyjmuje się następujące definicje:

2.1 Narzędzie AI — oprogramowanie lub usługa oparta na sztucznej inteligencji, w tym generatywne modele językowe, systemy wyszukiwania semantycznego oraz narzędzia do analizy dokumentów i automatyzacji korespondencji, stosowane w procesie świadczenia pomocy prawnej lub w administracji kancelarii.

2.2 System AI w chmurze — narzędzie AI, którego modele obliczeniowe działają na serwerach dostawcy poza infrastrukturą kancelarii; dane wprowadzane przez użytkownika są przesyłane siecią telekomunikacyjną do infrastruktury dostawcy zewnętrznego.

2.3 System AI lokalny (on-premise) — narzędzie AI działające wyłącznie na urządzeniach lub serwerach kancelarii, bez przesyłania danych wprowadzanych przez użytkownika do zewnętrznych systemów.

2.4 Dane objęte tajemnicą zawodową — wszelkie informacje uzyskane przez adwokata lub radcę prawnego w związku z udzielaniem pomocy prawnej, w szczególności informacje o kliencie, sprawie, dokumentach, stanowiskach procesowych, strategii i faktach — objęte bezwzględną ochroną na mocy art. 6 Pr.adw. lub art. 3 ust. 3–6 u.r.p. Obowiązek ten jest bezterminowy i nie wygasa po zakończeniu stosunku zlecenia.

2.5 Dane zanonimizowane — dane, z których trwale usunięto lub zastąpiono wartościami fikcyjnymi wszelkie informacje umożliwiające identyfikację osoby fizycznej lub przyporządkowanie do konkretnej sprawy; anonimizacja musi być nieodwracalna.

2.6 Dostawca systemu AI — podmiot zewnętrzny dostarczający kancelarii dostęp do narzędzia AI na podstawie umowy licencji, subskrypcji lub innej umowy.

2.7 Umowa powierzenia przetwarzania — umowa o powierzeniu przetwarzania danych osobowych w rozumieniu art. 28 RODO, zawarta z dostawcą systemu AI przetwarzającym dane osobowe w imieniu kancelarii.

§3 Zasady ochrony tajemnicy zawodowej i danych klientów

3.1 Pierwszeństwo tajemnicy zawodowej. Żadne postanowienie niniejszej Polityki nie uchyla ani nie ogranicza bezwzględnego obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej wynikającego z art. 6 Pr.adw. lub art. 3 ust. 3–6 u.r.p. W przypadku wątpliwości co do dopuszczalności użycia narzędzia AI w konkretnym przypadku, obowiązuje zasada ostrożności: dane klienta nie są przekazywane do systemu.

3.2 Minimalizacja danych. Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. c RODO, do narzędzia AI przekazuje się wyłącznie dane niezbędne dla realizacji konkretnego celu; dane nadmiarowe są usuwane przed przesłaniem.

3.3 Anonimizacja jako środek domyślny. Wszędzie, gdzie to możliwe i wystarczające, przed przekazaniem treści do narzędzia AI stosuje się anonimizację w rozumieniu §2 ust. 2.5. Anonimizacja nie jest środkiem wystarczającym, jeżeli zachodzi możliwość ponownej identyfikacji danych na podstawie kontekstu lub dodatkowych informacji.

3.4 Zakaz przekazywania danych objętych tajemnicą do systemów chmurowych bez podstawy prawnej i umownej. Dane objęte tajemnicą zawodową w rozumieniu §2 ust. 2.4 nie są przekazywane do

narzędzia AI w chmurze bez łącznego spełnienia następujących warunków: - (a) zawarto umowę powierzenia przetwarzania zgodnie z art. 28 RODO; - (b) dostawca zapewnia wymagany poziom bezpieczeństwa danych zgodnie z art. 32 RODO; - (c) nie istnieją zakazy wynikające z regulaminów zawodowych lub uchwał organów samorządowych.

3.5 Integralność i poufność. Środki techniczne i organizacyjne stosowane przy korzystaniu z narzędzi AI spełniają wymogi art. 32 RODO — adekwatnie do charakteru danych i poziomu ryzyka naruszenia.

§4 Dopuszczone i niedopuszczone zastosowania narzędzi AI

Kategoria	Przykłady zastosowań	Warunki
Dozwolone	Redagowanie tekstów na danych w pełni zanonimizowanych; analiza źródeł prawa i orzecznictwa na podstawie publicznie dostępnych materiałów; tłumaczenie dokumentów niezawierających danych osobowych klientów; generowanie szablonów pism bez treści konkretnej sprawy	Brak przesyłania danych objętych tajemnicą; anonimizacja nieodwracalna
Dozwolone po spełnieniu warunków z §3 ust. 3.4	Analiza dokumentów zawierających dane osobowe klientów; przygotowywanie projektów pism w oparciu o treść sprawy; przeszukiwanie akt z użyciem semantyki AI	Zawarta umowa powierzenia (art. 28 RODO); spełnione warunki §3 ust. 3.4; wynik weryfikowany przez prawnika zgodnie z §5
Zabronione	Przekazywanie danych objętych tajemnicą do narzędzi, z których dostawcami nie zawarto umowy powierzenia; korzystanie z kont konsumenckich dostawcy AI do obsługi spraw klientów; automatyczne przesyłanie akt do zewnętrznych systemów bez kontroli prawnika; stosowanie narzędzi, których regulamin zastrzega prawo trenowania modeli na danych użytkownika bez wyraźnego wyłączenia tej opcji	Zakaz bezwzględny

4.1 Poza przypadkami wskazanymi w tabeli, każde nowe zastosowanie narzędzia AI wymaga uprzedniej oceny przez osobę odpowiedzialną z §9 i — w razie potrzeby — aktualizacji niniejszej Polityki.

§5 Nadzór człowieka nad wynikami narzędzi AI

5.1 Każdy wynik wygenerowany przez narzędzie AI, który ma zostać wykorzystany w pracy prawniczej — w szczególności projekt pisma procesowego, opinia, analiza sprawy, projekt umowy lub odpowiedź na korespondencję klienta — podlega weryfikacji merytorycznej i formalnej przez uprawnionego prawnika przed przekazaniem klientowi albo złożeniem w sądzie lub organie.

5.2 Weryfikacja obejmuje w szczególności: sprawdzenie zgodności treści z obowiązującym prawem, poprawność powołanych przepisów i orzeczeń, adekwatność do okoliczności faktycznych sprawy oraz brak informacji nieprawdziwych lub niezweryfikowanych.

5.3 Skorzystanie z narzędzia AI nie zwalnia prawnika z odpowiedzialności zawodowej i dyscyplinarnej za prawidłowość wykonywanej pracy. Treść wygenerowana przez narzędzie AI stanowi wyłącznie materiał pomocniczy; staje się pracą prawniczą dopiero po jej weryfikacji i przyjęciu przez prawnika.

5.4 Adwokaci i radcowie prawni kancelarii stosują narzędzia AI zgodnie z obowiązującymi normami etyki zawodowej — odpowiednio Kodeksem Etyki Adwokackiej i Kodeksem Etyki Radcy Prawnego — w zakresie, w jakim dotyczą one korzystania z narzędzi technologicznych w procesie świadczenia pomocy prawnej.

§6 Wymóg umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych

6.1 Korzystanie z jakiegokolwiek narzędzia AI, w wyniku którego dochodzi do przetwarzania danych osobowych klientów przez dostawcę zewnętrznego, jest dozwolone wyłącznie po uprzednim zawarciu umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych spełniającej wymogi art. 28 ust. 3 RODO.

6.2 Osoba odpowiedzialna wskazana w §9 prowadzi rejestr zawartych umów powierzenia, obejmujący co najmniej: nazwę dostawcy systemu AI, zakres powierzonych danych, datę zawarcia umowy oraz czas obowiązywania powierzenia.

6.3 Przed wdrożeniem nowego narzędzia AI w chmurze, osoba odpowiedzialna weryfikuje, czy dostawca oferuje umowę powierzenia przetwarzania zgodną z art. 28 RODO, a w szczególności czy umowa zawiera gwarancje bezpieczeństwa i poufności danych wymagane przez kancelarię jako administratora. Brak możliwości zawarcia takiej umowy stanowi przeszkodę do wdrożenia narzędzia przy przetwarzaniu danych osobowych klientów.

6.4 Kancelaria jako administrator danych osobowych (art. 4 pkt 7 RODO) ponosi odpowiedzialność za wybór dostawców, weryfikację ich zgodności z art. 28 RODO oraz ocenę wdrożonych przez nich środków technicznych i organizacyjnych wymaganych art. 32 RODO.

§7 Kompetencje i szkolenie (art. 4 Aktu o AI)

7.1 Kancelaria realizuje obowiązek wynikający z art. 4 Rozporządzenia (UE) 2024/1689 (Akt o AI), nakładającego na podmioty stosujące systemy AI obowiązek podjęcia działań zapewniających wystarczający poziom kompetencji osób obsługujących systemy AI, z uwzględnieniem kontekstu i zastosowania konkretnego narzędzia.

7.2 Każda osoba, o której mowa w §1 ust. 1.3, przed dopuszczeniem do korzystania z narzędzia AI objętego niniejszą Polityką, zapoznaje się z jej treścią i potwierdza to podpisem lub adnotacją elektroniczną w rejestrze prowadzonym przez osobę odpowiedzialną.

7.3 Kancelaria zapewnia szkolenie obejmujące co najmniej: - (a) zasady działania narzędzi AI stosowanych w kancelarii, ze szczególnym uwzględnieniem architektury danych (przetwarzanie lokalne kontra chmurowe) i ryzyk z tym związanych; - (b) obowiązki wynikające z Aktu o AI, RODO i tajemnicy zawodowej w kontekście stosowania AI w pracy prawniczej; - (c) prawidłowe weryfikowanie wyników generowanych przez narzędzia AI oraz rozpoznawanie typowych błędów tych systemów.

7.4 Pierwsze szkolenie odbywa się w terminie [np. 30 dni] od wejścia w życie niniejszej Polityki lub od daty wdrożenia nowego narzędzia AI — nie później jednak niż przed pierwszym skorzystaniem z danego narzędzia przez daną osobę. Szkolenia odświeżające odbywają się co najmniej raz na [np. 12 miesięcy] lub niezwłocznie po istotnej zmianie stosowanych narzędzi lub regulacji prawnych.

7.5 Odbycie szkolenia dokumentuje się w rejestrze ze wskazaniem daty, zakresu i listy uczestników. Rejestr przechowywany jest przez osobę odpowiedzialną z §9 przez okres co najmniej [np. 3 lata] od daty szkolenia.

§8 Rejestrowanie użycia narzędzi AI

8.1 W aktach każdej sprawy, przy przygotowaniu której korzystano z narzędzia AI, umieszcza się adnotację o treści:

„Przy przygotowaniu [projekt pisma / analiza / tłumaczenie — wpisać właściwe] korzystano z narzędzia AI. Wynik zweryfikowany przez [imię i nazwisko prawnika] w dniu [data].”

Dopuszcza się prowadzenie adnotacji w systemie zarządzania sprawami kancelarii, pod warunkiem zapewnienia trwałości i niezmienności zapisu.

8.2 Adnotacja stanowi dowód realizacji obowiązku rozliczalności z art. 5 ust. 2 RODO oraz weryfikuje fakt sprawowania przez kancelarię nadzoru nad wynikami generowanymi przez AI, zgodnie z §5 niniejszej Polityki.

8.3 Kwestia ewentualnego informowania klientów o korzystaniu z narzędzi AI przy obsłudze ich sprawy podlega odrębnej ocenie kancelarii, z uwzględnieniem obowiązków wynikających z regulaminów zawodowych oraz art. 13 RODO w zakresie informacji o stosowanych procesach. Niniejszy wzór nie rozstrzyga tej kwestii.

§9 Osoba odpowiedzialna, przegląd i aktualizacja

9.1 Za nadzór nad stosowaniem niniejszej Polityki, prowadzenie rejestrów z §6 i §7 oraz koordynację przeglądów odpowiada: [imię i nazwisko], [stanowisko / funkcja w kancelarii, np. wspólnik zarządzający / wyznaczony adwokat / radca prawny].

9.2 Polityka podlega przeglądowi co [np. 12 miesięcy], a także niezwłocznie w przypadku: - (a) wdrożenia nowego narzędzia AI lub istotnej zmiany w funkcjonowaniu narzędzia dotychczas stosowanego; - (b) wejścia w życie nowych przepisów lub wytycznych Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, organów samorządu adwokackiego lub radcowskiego albo Europejskiej Rady

Ochrony Danych, mających istotny wpływ na stosowanie AI w kancelarii; - (c) incydentu bezpieczeństwa związanego z korzystaniem z narzędzia AI.

9.3 Zmiany Polityki wymagają zatwierdzenia przez [wspólnika zarządzającego / osobę wskazaną w ust. 9.1] i są niezwłocznie komunikowane wszystkim osobom, o których mowa w §1 ust. 1.3.

§10 Postanowienia końcowe

10.1 Niniejsza Polityka wchodzi w życie z dniem [data].

10.2 Wszelkie kwestie nieuregulowane Polityką rozstrzyga się na podstawie: Rozporządzenia (UE) 2024/1689 (Akt o AI), Rozporządzenia (UE) 2016/679 (RODO), ustawy z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze, ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, Kodeksu Etyki Adwokackiej oraz Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

10.3 Polityka obowiązuje bezterminowo do czasu jej uchylenia lub zastąpienia nową wersją przyjętą w trybie przewidzianym w §9.

[miejscowość], dnia [data]

.....
[imię i nazwisko]

[funkcja]

[nazwa kancelarii]

Informacja dla kancelarii korzystającej z wzoru

Niniejszy wzór ma charakter wyłącznie poglądowy i pomocniczy. Nie stanowi porady prawnej ani opinii prawnej w rozumieniu przepisów o świadczeniu pomocy prawnej. Kancelaria przyjmująca ten dokument jako własną politykę wewnętrzną powinna dostosować jego treść do swojej specyfiki, rodzaju stosowanych narzędzi AI, struktury organizacyjnej i aktualnego stanu prawnego. Ze względu na etapowe wchodzenie w życie Aktu o AI (kolejne przepisy stosuje się do 2 sierpnia 2026 r. i dalej) zaleca się bieżące śledzenie zmian regulacyjnych i aktualizację Polityki stosownie do nowych wymagań.

■ Avantwerk Legal AI

Budujemy narzędzia AI dla kancelarii, w których treść sprawy zostaje na urządzeniu prawnika — nie na naszym serwerze.

Operator: Bennovate sp. z o.o. · KRS 0000597272 · Łódź · prawnik.avantwerk.pl